

Hoezeer men er in wetenschappelijke kringen van overtuigd is dat voor verdere - ook economische - vooruitgang goede organisatie en samenwerking noodzakelijk zijn, bleek tijdens de jaarvergadering van de Vereinigung v.d. Kooperatieve Forschungsinstitute der Gewerblichen Wirtschaft Oesterreiches. Het bleek tevens uit de toespraak van Prof. Dr. H.W. Julius, voorzitter van de Nederlandse Centrale Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek (T.N.O.).

Prof. Julius begon met een algemeen bekende indeling van de wetenschappen: de exacte, natuurfilosofische vakken (natuur- en scheikunde, biologie, technische wetenschappen), de "humaniora" (rechts- en taalwetenschappen bijv.) en als derde groep de sociale wetenschappen zoals economie en psychologie.

Anderzijds is er de mens die in de beoefening van wetenschap organisatie wil en moet brengen. In Nederland groeide in de loop der tijden deze vorm: de universiteiten zijn de bron van kennis, zij leiden mensen op die in volledige vrijheid en onder eigen verantwoordelijkheid wetenschappelijk onderzoek verrichten.

De universiteiten zijn evenwel tevens gaan voldoen aan eisen die de maatschappij stelt t.a.v. deze wetenschapsbeoefening^{naren}~~en~~; men wil resultaten van de wetenschapsbeoefening in de praktijk gebracht zien. Onder andere om deze redenen ontstond in de dertiger jaren in Nederland de Organisatie waarvan Prof. Julius voorzitter is en die bij een wet werd opgericht. In deze wet werd vastgelegd dat het de taak van de Centrale Organisatie T.N.O. is: te bevorderen dat het natuurwetenschappelijk onderzoek op de meest doelmatige wijze wordt dienstbaar gemaakt aan het algemeen belang. In de wet staat ook dat door een minister bijzondere T.N.O.-organisaties in het leven kunnen worden geroepen - momenteel zijn er vier: de Nijverheidsorganisatie T.N.O., de Voedingsorganisatie T.N.O., de Rijksverdedigingsorganisatie T.N.O. en de Gezondheidsorganisatie T.N.O. -

- Overkoepelend -

Overkoepelend is de Centrale Organisatie T.N.O., die overleg pleegt met de Overheid, onder andere over de financiële bijdragen van de Overheid, het subsidie verdeelt, een aantal instituten beheert die voor geheel T.N.O. van belang zijn en die verder stimuleert en coördineert waar dat nodig en mogelijk is.

Instituten - het zijn de centra waar het eigenlijke speurwerk wordt verricht en die groepsgewijs onder de bijzondere T.N.O.-organisaties ressorteren. In totaal zijn er circa 50 instituten met 3000 medewerkers (van wie 500 academici). Budget voor 1963: ruim

40 miljoen gulden + 20 miljoen gulden voor nieuwbouw.

Uit de bestuursvorm spreekt de organisatie van T.N.O. het duidelijkst; het algemeen bestuur van de Centrale Organisatie T.N.O. heeft op het ogenblik bijna veertig gedeeltelijk tijdelijke, gedeeltelijk permanente leden. Z.K.H. Prins Bernhard is een van hen en wel tijdelijk lid. Deze bestuursleden zijn afkomstig uit regeringskringen, uit het maatschappelijk leven, dan wel uit de sfeer van de wetenschap. Op die wijze meent men in Nederland dat de taak die T.N.O. bij de wet werd toebedeeld, het best tot zijn recht komt.

Prof. Julius noemde ook enkele voorbeelden van speurwerk waarmee T.N.O. bemoeienis heeft gehad: het ontwikkelen van een methode voor het ontzouten van zee- of brakwater; het meewerken aan ontwikkeling en toepassing van kunststoffen; het vereenvoudigen van de methode om van vlas linnen te maken; het verkrijgen van belangrijke besparingen in het looiproces van leer. Dit alles heeft te maken met onderzoek voor het bedrijfsleven. Te noemen zijn echter ook: onderzoek over akoestiek in woningen en gebouwen; de behandeling van afvalwater; van verontreinigde buitenlucht, om slechts een enkele greep te doen.

T.N.O.

16.4.1963 RB.

(waarvan ~~subsidie~~ rijksbijdrage f40 miljoen)